

Jewish-Christian Debates in the Middle Ages: A Look at the Barcelona Debate: From Roots and Causes to Political and Social Pressures in This Era

Elahe Hadian Rasnani¹

¹ Associate Professor, Quran Department, University of Quran and Hadith, Qom, Iran, Email: hadian.e@hadith.ir

Article Info

Article type:
Research Article

Article History:
Received 10 January 2025
Received in revised form 20 March 2025
Accepted 17 August 2025
Available online 22 August 2025

Keywords:
Middle Ages, Jewish-Christian debates, Jewish crimes in Europe, Church, Barcelona debate.

ABSTRACT

Research Objective: This study examines the role of religious debates in the Middle Ages as a tool for controlling the Jewish community and justifying anti-Semitic policies. The main objective is to analyze how the church used these debates to limit the influence of Jews and legitimize actions such as their trials and expulsions.

Research Method: This study, with a descriptive-analytical approach and citing historical sources, examines the relationship between the accusations made against Jews (including ritual murders, usury, insulting Christian sanctities, and witchcraft) and the role of religious debates in exacerbating these accusations.

Findings: The results show that accusations against Jews paved the way for punitive actions such as their trials and expulsions, and religious debates were used as a propaganda tool to justify these policies. Also, the surviving texts of these debates, written by Jews, do not accurately reflect the realities of that period due to historical manipulations and propaganda purposes, and are mostly polemical and theological in nature.

Conclusion: The church in the Middle Ages used religious debates to limit Jews, both in the religious and socio-political spheres. These debates served not only as a means of intellectual confrontation, but also as a prelude to practical anti-Semitic actions. Also, the analysis of the content of these texts shows that they should be examined with caution and within the framework of the propaganda goals of that period.

Cite this article: Hadian Rasnani, E. (2025). Jewish-Christian Debates in the Middle Ages: With a Look at the Barcelona Debate: From Roots and Causes to Political and Social Pressures in This Era, *New Research in Islamic Humanities Studies*, 4 (7). [http://doi.org/ 10.22034/Api.2025.2051199.1145](http://doi.org/10.22034/Api.2025.2051199.1145)

© The Author(s).

DOI: [http://doi.org/ 10.22034/Api.2025.2051199.1145](http://doi.org/10.22034/Api.2025.2051199.1145)

Publisher: University of Lorestan.

Introduction

In medieval Europe, Christian society underwent significant social, political, and religious transformations that deeply affected power structures and interfaith relations. Jews, as a religious minority, were often perceived as aliens and a threat to the established religious and social order. The Christian Church, seeking to consolidate its power, employed various tools to counter these perceived threats. Among the most significant were religious disputations, which the Church used to reinforce the legitimacy of its doctrines, demonstrate the superiority of Christianity over Judaism, and propagate a negative image of Jews. These disputations, often held under social and political pressure, placed Jewish participants at a distinct disadvantage and frequently culminated in their persecution, expulsion, or the suppression of their texts like the Talmud. This study examines these disputations not merely as theological debates but as instruments of social control and political power wielded by the Church and Christian rulers to manage and marginalize the Jewish minority.

Research Questions

This research is guided by the following primary questions:

1. How did the social and religious context of medieval Europe, particularly the allegations of criminal behavior by Jews, create a pretext for the initiation of religious disputations?
2. In what ways were these religious disputations instrumentalized by the Church and Christian authorities as a tool for social control and the reinforcement of Christian dominance?
3. To what extent can the historical accounts of these disputations, particularly the Hebrew narrative of the Barcelona Disputation, be considered reliable historical records, as opposed to literary and polemical constructs serving specific Jewish apologetic purposes?

Literature Review

Existing scholarship on Jewish-Christian disputations in the Middle Ages is diverse but, according to this study, often suffers from bias or incompleteness. Works in Latin and other languages, such as Hyam Maccoby's *Judaism on Trial* and Sébastien Morlet's *Jewish-Christian Disputations in Antiquity and the Middle Ages*, are cited as examples that either lack comprehensive analysis or, it is claimed, exaggerate the logical strength of Jewish arguments, portraying Jewish debaters as invariably victorious in argumentation yet condemned by predetermined, biased outcomes. The review finds a significant gap in Persian-language scholarship on this topic.

Methodology

This research employs a historical-analytical methodology. It involves a critical examination of primary sources, including accounts of the disputations (e.g., the Hebrew report of the Barcelona Disputation) and medieval texts leveling accusations against Jews (e.g., works by Martin Luther). The study also analyzes secondary sources, historiographical trends, and iconographic evidence (such as the *Judensau* sculptures) to reconstruct the socio-religious atmosphere. A key methodological approach is the textual criticism of the disputation narratives themselves, examining their transmission, variations in manuscripts, and literary features to deconstruct their potential role as propaganda rather than objective historical records.

Results

The investigation yields several key findings:

- **Social Context and Justifying Allegations:** The research confirms that a wide range of real-world allegations against Jews—including ritual murder (e.g., the case of Simon of Trent), well

poisoning, usury, and desecration of the Host—created a climate of fear and suspicion. These accusations, presented as factual, served to justify the Church's need to publicly confront and subjugate Judaism through disputations..

- **Critical Analysis of Historical Narratives:** A significant result is the critical reassessment of the Hebrew account of the Barcelona Disputation. The study, drawing on scholarly analysis (e.g., Bianchi, 2013), argues that the text is not a straightforward historical record. Instead, it is a literary-polemical work, likely edited and embellished over time to create a heroic narrative for Jewish audiences, bolster morale, and defend Jewish identity. This suggests that the popular image of a triumphant Nachmanides is a later construction that may not accurately reflect the historical event's reality.

Conclusion

This study concludes that religious disputations in medieval Europe were a complex phenomenon, deeply intertwined with the power politics of the Church. They functioned as key instruments for reinforcing Christian hegemony, legitimizing anti-Jewish policies, and controlling a minority population perceived as a threat. The allegations of criminal behavior against Jews were not merely background noise but were central to creating the justification for these public spectacles of theological domination.

Author Contributions

All authors contributed equally to the conceptualization of the article and writing of the original and subsequent drafts.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

The authors would like to thank all participants in the present study.

Ethical Considerations

The authors strictly adhered to the highest standards of research integrity. The authors avoided data fabrication, falsification, plagiarism, and any other form of scientific misconduct.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest.

مناظرات یهودیان و مسیحیان در قرون وسطی: با نگاهی بر مناظره بارسلونا: از ریشه‌ها و علل تا فشارهای سیاسی و اجتماعی در این دوران

الهه هادیان رسانی^۱ ✉

^۱ دانشجویار، گروه قرآن، دانشگاه قرآن و حدیث، قم، ایران، ایمیل: hadian.e@hadith.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۲۱

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۲/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۶/۲۶

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۶/۰۱

کلیدواژه‌ها:

قرون وسطی، مناظرات یهودیان و

مسیحیان، جرایم یهودیان در اروپا،

کلیسا، مناظره بارسلونا

هدف پژوهش: این پژوهش به بررسی نقش مناظرات دینی در قرون وسطی به‌عنوان ابزاری برای کنترل جامعه یهودی و توجیه سیاست‌های ضدیهودی می‌پردازد. هدف اصلی، تحلیل نحوه بهره‌گیری کلیسا از این مناظرات برای محدودکردن نفوذ یهودیان و مشروعیت‌بخشی به اقداماتی مانند محاکمه و اخراج آنان است.

روش پژوهش: این مطالعه با رویکرد توصیفی-تحلیلی و با استناد به منابع تاریخی، به بررسی ارتباط میان اتهامات واردشده به یهودیان (از جمله قتل‌های آیینی، رباخواری، توهین به مقدسات مسیحی و جادوگری) و نقش مناظرات دینی در تشدید این اتهامات می‌پردازد.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد که اتهامات علیه یهودیان، زمینه‌ساز اقدامات تنبیهی مانند محاکمه و اخراج آنان بوده و مناظرات دینی به‌عنوان ابزاری تبلیغاتی برای توجیه این سیاست‌ها استفاده می‌شد. همچنین، متون باقی‌مانده از این مناظرات که توسط یهودیان نگاشته شده‌اند، به دلیل دستکاری‌های تاریخی و اهداف تبلیغی، بازتاب دقیقی از واقعیت‌های آن دوره ارائه نمی‌دهند و بیشتر جنبه‌ای جدلی و کلامی دارند.

نتیجه‌گیری: کلیسا در قرون وسطی با استفاده از مناظرات دینی، هم در عرصه‌ی دینی و هم در حوزه‌های سیاسی-اجتماعی، به محدودکردن یهودیان پرداخت. این مناظرات نه تنها به‌عنوان ابزاری برای تقابل فکری، بلکه به‌عنوان مقدمه‌ای برای اقدامات عملی ضدیهودی عمل می‌کردند. همچنین، تحلیل محتوای این متون نشان می‌دهد که باید با احتیاط و در چارچوب اهداف تبلیغاتی آن دوره مورد بررسی قرار گیرند.

استناد: هادیان رسانی، الهه (۱۴۰۴). مناظرات یهودیان و مسیحیان در قرون وسطی: با نگاهی بر مناظره بارسلونا: از ریشه‌ها و علل تا فشارهای سیاسی و اجتماعی در

این دوران، پژوهش‌های نوین در مطالعات علوم انسانی اسلامی، ۴ (۷)، ۱۶-۱. <http://doi.org/10.22034/Api.2025.2051199.1145>

© نویسندگان.

ناشر: دانشگاه لرستان.

مقدمه

در قرون وسطی، جهان مسیحی به‌ویژه در اروپا، با مجموعه‌ای از تحولات اجتماعی، سیاسی و دینی روبرو بود که تأثیرات عمیقی بر ساختارهای قدرت و روابط میان اقلیت‌های دینی داشت (Davis, 2005). یهودیان به‌عنوان یکی از این اقلیت‌ها در سرزمین‌های مسیحی با توجه به عملکرد و جرایمی که مرتکب می‌شدند، اغلب به عنوان بیگانگان و تهدیدی برای نظم دینی و اجتماعی موجود تلقی می‌شدند. در این دوره، کلیسای مسیحی به دنبال تثبیت قدرت و نفوذ خود، از ابزارهای مختلفی برای مقابله با تهدیدات احتمالی استفاده می‌کرد. یکی از این ابزارها، برگزاری مناظرات دینی بود که به واسطه آن، کلیسا تلاش می‌کرد تا مشروعیت عقاید خود را تقویت کرده و برتری مسیحیت را نسبت به سایر ادیان به‌ویژه یهودیت نشان دهد. این مناظرات، که غالباً با فشارهای اجتماعی و سیاسی همراه بودند، بستری را فراهم می‌کردند تا کلیسا از طریق آن‌ها به تبلیغ دیدگاه‌های خود بپردازد و تصویر منفی از یهودیان را در اذهان عمومی ترسیم کند.

در این مناظرات، یهودیان اغلب در موضع ضعف قرار داشتند و در بسیاری از موارد، نتایج این مناظرات به اخراج آنان از سرزمین‌های مسیحی منجر می‌شد. مناظرات دینی میان یهودیان و مسیحیان در قرون وسطی نه تنها بیانگر تعاملات پیچیده دینی و اجتماعی این دوره بودند؛ بلکه ابزاری مؤثر در دست کلیسا برای کنترل و تغییر عقاید یهودیان نیز محسوب می‌شدند. کلیسا از طریق برگزاری این مناظرات، تلاش می‌کرد تا از یک سو برتری مسیحیت را به نمایش بگذارد و از سوی دیگر، یهودیان را به دلیل عقاید و عملکرد تهدیدآمیز آن‌ها، تحت فشار قرار دهد.

این مناظرات به نوعی به تأیید سیاست‌های ضدیهودی و بهانه‌ای برای اعمال محدودیت‌های بیشتر علیه یهودیان تبدیل می‌شدند. در نتیجه، فشارهای اجتماعی و سیاسی بر یهودیان افزایش می‌یافت و کلیسا و حاکمان مسیحی می‌توانستند از این فضا برای کنترل بیشتر بر جامعه و کاهش نفوذ یهودیان استفاده کنند.

این پژوهش در تلاش است تا با بررسی فضای اجتماعی و مناظرات دینی میان یهودیان و مسیحیان در قرون وسطی و ریشه‌ها و علل برگزاری آن‌ها نشان دهد که یهودیان، به عنوان اقلیت دینی در سرزمین‌های مسیحی، با ارتکاب جرایم متعدد و ایجاد بی‌نظمی‌های اجتماعی، نگرانی‌هایی جدی در جامعه مسیحی به وجود آوردند. این جرایم و آسیب‌های اجتماعی نه تنها منجر به اتهامات و مناظرات دینی، بلکه به محاکمه و اخراج یهودیان از سرزمین‌های مسیحی انجامید. کلیسا و حاکمان مسیحی از این مناظرات به عنوان ابزاری برای کنترل اجتماعی و حفظ نظم دینی استفاده می‌کردند. در نهایت، این پژوهش با ارائه تصویری از فضای مذهبی و اجتماعی آن دوران، نقش و تأثیر جرایم یهودیان و مناظرات دینی در تضعیف و کنترل آنان را بررسی می‌کند.

با وجود تعدادی از پژوهش‌ها به زبان‌های لاتین که به بررسی مناظرات میان یهودیان و غیریهودیان در قرون وسطی می‌پردازند – و برخی از آن‌ها در این پژوهش نیز مورد استفاده قرار گرفته‌اند – بسیاری از این آثار یا تحلیل جامع و دقیقی از این مناظرات، ارائه نمی‌دهند و یا به صورت اغراق‌آمیزی، این مناظرات را به عنوان شاهی بر برتری استدلال‌های یهودیان بازگو می‌کنند، به این معنا که یهودیان همواره استدلال‌های قوی و منطقی ارائه می‌دادند، اما به دلیل نتایج از پیش تعیین‌شده و گرایش‌های جانبدارانه به نفع مسیحیت، در نهایت محکوم می‌شدند. برای نمونه مک کوبی در کتاب «یهودیت در محاکمه: مناظرات یهودیان و مسیحیان در قرون وسطی» با تحلیل این مناظرات در شهرهایی چون پاریس، بارسلونا و توروسا، با نگاه یاد شده به موضوع پرداخته است (Maccoby, 1993). همچنین است سباستین مورلت در کتاب «مناظرات یهودی-مسیحی در دوران باستان و قرون وسطی: افسانه‌ها و واقعیت‌ها» (Morlet, 2020).

در میان آثار فارسی نیز پژوهش قابل توجهی در این زمینه یافت نشده است. از این رو، وجه تمایز این مقاله نسبت به پژوهش‌های دیگر، پرداختن تحلیلی به موضوع مناظرات و ریشه‌ها و علل سیاسی و اجتماعی آن‌ها، و همچنین تحلیل فضای اجتماعی جامعه آن دوران درباره روابط میان یهودیان و مسیحیان و تحلیل خود مناظرات است. این مطالعه با بررسی عمیق‌تر و جامع‌تر ابعاد مختلف این مناظرات، سعی دارد خلأ موجود در ادبیات پژوهشی را پر کرده و دیدگاه‌های نوینی را در خصوص تعاملات دینی و اجتماعی در قرون وسطی ارائه دهد. همچنین، این پژوهش با تحلیل دقیق‌تر عوامل سیاسی و اجتماعی که زمینه‌ساز این مناظرات بودند، به درک بهتری از ریشه‌ها و علل وقوع آن‌ها کمک می‌کند و نقشی در توسعه دانش تاریخی و اجتماعی در این حوزه ایفا می‌نماید.

وضعیت پیروان ادیان در قرون وسطی اروپا: تسلط کلیسای کاتولیک و چالش‌های اقلیت‌های مذهبی

در قرون وسطی، وضعیت پیروان ادیان در کشورهای اروپایی به شدت تحت تأثیر شرایط سیاسی، اجتماعی و مذهبی آن زمان قرار داشت. در این دوره، مسیحیت کاتولیک به عنوان دین رسمی و غالب در اکثر کشورهای اروپایی شناخته می‌شد و کلیسای کاتولیک قدرت زیادی داشت. این قدرت نه تنها در امور مذهبی بلکه در سیاست و جامعه نیز نقش تعیین‌کننده‌ای ایفا می‌کرد. مسیحیان کاتولیک به طور کلی در جامعه قرون وسطی مورد حمایت بودند و کلیسا نقش مهمی در زندگی روزمره آن‌ها ایفا می‌کرد. بسیاری از مردم به طور مرتب در مراسم مذهبی شرکت می‌کردند و رعایت آموزه‌های کلیسا بخش مهمی از زندگی آن‌ها بود. آموزش‌ها و خدمات کلیسا در زمینه‌های مختلف از جمله تحصیل، درمان، و کمک به نیازمندان در دسترس بود. پیروان دیگر ادیان، به ویژه یهودیان، اغلب با تبعیض و محدودیت‌های زیادی مواجه بودند. یهودیان به عنوان اقلیت مذهبی در بسیاری از کشورهای اروپایی تحت فشار و تبعیض بودند. آن‌ها اغلب در محله‌های جداگانه به نام «گتو» زندگی می‌کردند و محدودیت‌های زیادی در دسترسی به شغل‌ها و مالکیت املاک داشتند. در برخی موارد، یهودیان مجبور به پوشیدن نشانه‌های خاصی بودند تا از دیگران تمیز داده شوند.

جنگ‌های صلیبی که از اواخر قرن یازدهم تا سده سیزدهم میلادی به وقوع پیوستند، به شدت بر روابط مذهبی در اروپا تأثیر گذاشتند. این جنگ‌ها که با هدف بازپس‌گیری سرزمین‌های مقدس از دست مسلمانان آغاز شد، منجر به ایجاد دشمنی‌های مذهبی و تقویت تعصبات دینی شد. این تعصبات نه تنها در روابط بین مسیحیان و مسلمانان بلکه در رفتار با یهودیان نیز تأثیرگذار بود. محکمه‌های تفتیش عقاید که توسط کلیسای کاتولیک برای مبارزه با بدعت و حفظ ایمان دینی تاسیس شده بود، نقش مهمی در کنترل و سرکوب پیروان دیگر ادیان و حتی مسیحیان دارای عقاید متفاوت ایفا کرد. این محکمه‌ها اغلب به روش‌های خشن و شکنجه برای اعتراف‌گیری و بازداشت پیروان دیگر ادیان یا حتی مسیحیانی که متهم به بدعت بودند، متوسل می‌شدند. به طور کلی، قرون وسطی در اروپا دوره‌ای بود که در آن قدرت و نفوذ کلیسای کاتولیک به شدت بر زندگی مردم تأثیر می‌گذاشت و پیروان دیگر ادیان اغلب با محدودیت‌ها، تبعیض‌ها، و فشارهای زیادی مواجه بودند. این وضعیت تا حد زیادی با تغییرات اجتماعی و مذهبی دوره رنسانس و اصلاحات پروتستانی در اواخر قرون وسطی تغییر یافت (Davis, 2005, pp. 284-399). یهودیان در دوران قرون وسطی با تبعیض‌ها و محدودیت‌های گوناگونی از سوی مسیحیان مواجه بودند. این تبعیض‌ها نه تنها شامل قوانین سخت‌گیرانه و محدودکننده بود، بلکه اتهاماتی نظیر کفر و بدعت نیز علیه آن‌ها مطرح می‌شد. چنین فشارها و اتهاماتی نقش مهمی در تضعیف جایگاه اجتماعی یهودیان ایفا می‌کرد.

جرایم و اتهامات یهودیان در دوره قرون وسطی

در دوره قرون وسطی، یهودیان در اروپا با اتهامات واقعی و بدگمانی‌های زیادی روبرو بودند که بر پایه و اساس جرایم و کارهایی بود که مرتکب می‌شدند؛ گرچه تلاش‌هایی نیز توسط خود یهودیان برای رفع این اتهامات از آنان صورت گرفته است. برخی از این جرایم و اتهامات شامل موارد زیر هستند:

- ۱- قتل آیینی (Blood Libel): یکی از شایع‌ترین و مهلک‌ترین اتهامات علیه یهودیان در قرون وسطی بود. طبق این اتهام، یهودیان به قتل کودکان مسیحی متهم می‌شدند تا از خون آنها در مراسم‌های مذهبی خود استفاده کنند. این ادعا بر اساس وقایع و گزارش‌های مستند اثبات شده‌ای است که به ثبت رسیده است. برای نمونه روز یکشنبه عید پاک ۱۴۷۵ میلادی، جسد پسر بچه دو ساله‌ای به نام سیمون در سرداب خانه یک خانواده یهودی در ترنت ایتالیا پیدا شد. قضات شهر هر هجده مرد یهودی و یک زن یهودی ساکن ترنت را به اتهام قتل آیینی - قتل یک کودک مسیحی به منظور استفاده از خون او در مراسم مذهبی یهودیان - دستگیر کردند. این افراد تحت شکنجه قضایی و حبس اعتراف کردند و به اعدام محکوم شدند. زنان آنها که همراه با فرزندانشان در حبس خانگی بودند، مردان تحت شکنجه را محکوم کردند. این موضوع به موجی از تبلیغات ضد یهودی و سایر اتهامات قتل عام علیه یهودیان منجر شد (Hsia, 1996, pp. 117-140; Bowd & Cullington, 2012, pp. 4-15; Luther, 1948, pp. 28-29).

۲. مسموم کردن چاه‌ها (Well poisoning): در دوران شیوع طاعون سیاه در اروپا (۱۳۴۷-۱۳۵۳ م)، یهودیان به طور گسترده‌ای متهم به مسموم کردن چاه‌ها و منابع آب برای گسترش بیماری شدند؛ گرچه تلاش‌های زیادی صورت گرفته است تا واقعیت‌های مرتبط با جرایم یهودیان از دید عمومی پنهان شود یا تغییر یابد و در این زمینه آثار متعددی در ردّ این اتهامات نگارش یافته است (Barzilay, 2022, pp. 127-164)؛ ولی بررسی تاریخی عملکرد یهودیان نشان می‌دهد که ادعاهای مطرح شده درباره آن‌ها بی‌پایه نیست. شواهد و مدارک متعددی وجود دارد که نشان می‌دهد یهودیان در موقعیت‌های مختلف تاریخی تا به امروز رفتار مشابهی از خود نشان داده‌اند. برای نمونه، اسرائیل چاه‌ها و منابع آب برخی شهرها و روستاهای فلسطینی را به عنوان بخشی از برنامه جنگ بیولوژیکی خود در طول جنگ فلسطین در سال ۱۹۴۸ میلادی مسموم کرد، از جمله عملیات موفقیت آمیزی که در اوایل ماه مه ۱۹۴۸ باعث اپیدمی حصبه در عکا شد و تلاش ناموفق در غزه که در اواخر ماه مه خنثی شد (Morris & Kedar, 2023, pp. 752-776).

۳. رباخواری (Usury): یهودیان از قدیم همواره به عنوان رباخواران و استثمارگران مالی به ویژه در دوره‌های بحران اقتصادی و سیاسی معرفی می‌شدند، که این موضوع نفرت و خصومت زیادی را در جوامع مسیحی به دنبال داشت. مارتین لوتر (Martin Luther) (1483- 1546) بنیان‌گذار پروتستانسیسم، در اثر خود با عنوان «On the Jews and Their Lies» (درباره یهودیان و دروغ‌هایشان) یهودیان را به رباخواری، توطئه علیه مسیحیت، و بسیاری از اتهامات دیگر متهم کرده است (Luther, 1948, pp. 42-48).

برخی در توجیه این عمل یهودیان گفته‌اند که یهودیان به دلیل محدودیت‌های مذهبی که برای اشتغال آن‌ها در بسیاری از حرفه‌ها وجود داشت، اغلب به کار وام‌دهی مشغول بودند (Berenbaum, n.d., Britannica).

یهودیان به‌طور کلی به دلیل تفاوت‌های مذهبی و فرهنگی به عنوان افراد غیراخلاقی و جنایتکار شناخته می‌شدند. آن‌ها به جرایمی مانند کلاهبرداری، دزدی و دیگر اعمال غیرقانونی و حتی جعل سکه و پول متهم می‌شدند (Luther, 1948, pp. 42-48).

۴. بی‌احترامی به مسیح و مقدسات مسیحیت: یهودیان گاهی متهم به توهین یا بی‌حرمتی به مقدسات مسیحی مانند نقاشی‌ها، صلیب‌ها و کتاب‌های مقدس می‌شدند (Luther, 1948, pp. 34-35).

از جمله بی‌حرمتی آنان، توهین به عشای ربانی (Desecration of the Host) است. این اتهام بر این باور استوار بود که یهودیان به مقدسات مسیحیت بی‌حرمتی می‌کنند، به‌ویژه به نان عشای ربانی که در آیین‌های مذهبی مسیحی نماینده بدن عیسی مسیح است. گفته می‌شد که یهودیان نان عشای ربانی را می‌دزدند و آن را با توهین پاره می‌کنند یا می‌سوزانند (Ibid).

بر این اساس، یهودیان به طور مکرر به کفرگویی و توهین به مقدسات مسیحی، از جمله مسیح، مریم مقدس و دیگر مقدسین مسیحی، متهم می‌شدند. همچنین یهودیان اغلب به عنوان قاتلان عیسی مسیح معرفی می‌شدند و این موضوع باعث شد تا آن‌ها به عنوان دشمنان مسیحیت و عامل همه‌گونه بدبختی و مشکلات اجتماعی تلقی شوند (Fried, 2017, p. 289).

تصاویر ارائه شده از یهودیان در این دوران نیز قابل توجه است. برای نمونه، «Chronica Majora» یا «تاریخ بزرگ» اثر متیو پاریس (Matthew Paris) (1200- 1259) مورخ قرن سیزدهم میلادی است که یکی از مهم‌ترین مورخان انگلیسی قرون وسطی و عضو جامعه بندیکتین‌های سنت آلبانز بود. این اثر حاوی یکی از اولین توصیفات و تصاویر موجود از یهودی سرگردان (The Wandering Jew) است. «یهودی سرگردان» یک شخصیت افسانه‌ای است و گفته می‌شود که در زمان به صلیب کشیدن عیسی، او را مورد عتاب قرار داده و به این ترتیب محکوم به راه رفتن بر روی زمین تا زمان ظهور ثانویه عیسی شده است (Paris, n.d).

Image of the Wandering Jew, created by Matthew Paris in the *Chronica Majora* Part II, from MS Corpus Christi College Cambridge 16, fol. 74 v. Reprinted with permission from the Master and Fellows of Corpus Christi College, Cambridge.

۵. جادوگری و همکاری با شیطان: یهودیان گاهی به جادوگری و ارتباط با شیطان متهم می‌شدند. این اتهام بر این باور استوار بود که یهودیان از طریق جادوگری به مسیحیان آسیب می‌زنند و با نیروهای شیطانی همکاری می‌کنند (Climenhaga, 2012; Soyer, 2019, pp. 45-66).

جرایم و اتهامات یهودیان تنها به موارد یاد شده محدود نمی‌شود؛ بلکه جرایم متعدد دیگری نیز درباره آن‌ها مطرح است؛ مانند: جرایم جنسی و اخلاقیات جنسی فاسد، شورش و ایجاد بی‌نظمی، تشکیل فرقه‌های مخفی و گروه‌های زیرزمینی برای دسیسه‌چینی و توطئه علیه مسیحیان، همکاری با دشمنان خارجی برای ضربه زدن به مسیحیان، تلاش برای ایجاد اختلافات مذهبی و دینی در میان مسیحیان. این جرایم و اتهامات بهانه‌ای برای اخراج یا سرکوب یهودیان بود. گرچه تلاش‌های بسیاری برای رفع این اتهامات از یهودیان صورت گرفته است و گفته شده که به دلیل همین اتهامات، شمار زیادی از یهودیان در قرون وسطی کشته و حتی سوزانده شدند.^۱

یهود ستیزی در اروپا

با توجه به آن چه بیان شد، یهودیان هم در کلیسا و هم در میان مردم عادی منفور بودند. یهودستیزی در اروپا در حال گسترش بود و تصویری از یهودیان به عنوان چهره ای منفور از شیطان گسترش می‌یافت. تصویر تحقیرآمیز از یهودیان در برخی کشورهای اروپایی در اوج خود بود. برای نمونه در قرون وسطی تصویری از یهودیان توسط مسیحیان اروپا کشیده می‌شد که در حال تماس مستهجن با یک خوک بزرگ ماده هستند (به زبان آلمانی: Judensau) (خوک ماده: Sau). استفاده از این تصویر به منظور تحقیر یهودیان در اروپا متداول بود و تعداد زیادی از مجسمه‌هایی که بر اساس این تصویر در کلیساها و بناهای مسیحی ساخته شده بودند هنوز هم در نقاط مختلف اروپا وجود دارند.

^۱ برای اطلاعات بیشتر در مورد این تلاش‌ها، رک

در طول قرون وسطی، یهودیان از بسیاری از کشورهای اروپایی اخراج شدند. برای نمونه، یهودیان در سال ۱۲۹۰ میلادی از انگلستان، در سال ۱۳۰۶ میلادی از فرانسه، و در سال ۱۴۹۲ میلادی از اسپانیا اخراج شدند. این اخراج‌ها باعث شد که جوامع یهودی به مناطق دیگر اروپا و شمال آفریقا مهاجرت کنند.

مناظرات

مناظرات میان یهودیان و مسیحیان در قرون وسطی بخشی از تاریخ تعاملات میان این دو دین بوده و مطالعه آن‌ها می‌تواند به فهم عمیق‌تر از تاریخ روابط دینی و سیاسی و تعاملات فرهنگی کمک کند. این مناظرات تنها محدود به مسائل دینی نبوده‌اند، بلکه اغلب با مسائل اجتماعی و سیاسی دوران خود نیز گره خورده بودند.

مناظرات میان یهودیان و مسیحیان در ابتدا به شکل مباحثات علمی و آکادمیک آغاز می‌شد. این مباحثات اغلب به منظور تبادل دانش و دیدگاه‌های دینی دو گروه صورت می‌گرفت. با این حال، به مرور زمان، به ویژه در قرون وسطی، این گفتگوها به مناظرات اجباری و تحمیلی تبدیل شدند. این تغییر روند به خشونت و فشار بر یهودیان منجر شد و در برخی موارد، به سوزاندن تلمود انجامید. دلیل این حملات، نقش محوری و تعالیم مخرب تلمود در ارتکاب جرایم توسط یهودیان و نیز تقویت مقاومت یهودیان در برابر نفوذ مسیحیت و جلوگیری از استیلای آیین مسیحی بر یهودیان بود. مسیحیان، تلمود را نه تنها به عنوان یک کتاب دینی بلکه به عنوان ابزاری برای تقویت هویت و فرهنگ یهودیان می‌دانستند و از این رو سعی در تخریب و از میان برداشتن آن داشتند. در این مناظرات مسیحیان بیشترین فرصت را به یهودیان برای دفاع از عقایدشان می‌دادند؛ برای نمونه مناظره تورتوسا که به دستور «پاپ بندیکت» انجام شد، به مدت یک سال و ۹ ماه در تورتوسا ادامه یافت.

موضوع این مناظرات به صورت کلی، بحث درباره حقیقت مسیح و عبارات موجود در تورات و تلمود درباره مسیح و مسیحیان بود. یکی از عواملی که مسیحیان را به این مناظرات و حملات علیه تلمود تحریک می‌کرد، تغییر دین برخی یهودیان به مسیحیت و اعتراضات آنان در مورد تعالیم مخرب تلمود و تضادهای آن با آموزه‌های مسیحی بود. برخی از یهودیان مرتد، مانند «نیکلاس دونین» و «فرای پائولو کریستینی»، نقش فعالی در این مناظرات داشتند و سعی در افشای تناقض‌های تلمود با مسیحیت داشتند. برای مثال، در سال ۱۲۶۳ میلادی، مناظره‌ای بزرگ میان پائولو کریستینی و حاخام موسی بن نحمان در بارسلونا برگزار شد.

اگرچه دائره‌المعارف یهود به ذکر این مناظره پرداخته است، اما اطلاعاتی در مورد نتایج آن ارائه نمی‌دهد.^۲ شاید این به دلیل تمایل نویسنده به عدم افشای نتایجی باشد که با دیدگاه‌های شخصی او همخوانی ندارد.

با این حال، بر اساس مستندات موجود در این دائره‌المعارف، می‌توان استنباط کرد که نتیجه این مناظره تأثیر عمیقی بر حاکم آن زمان گذاشته و به صدور فرمانی در سال ۱۲۶۴ میلادی مبنی بر مصادره و آتش زدن تلمود منجر شده است و پس از آن نیز موسی بن نحمان اخراج و تبعید شد (Ibid).

به نظر می‌رسد فرای پائولو کریستینی در این مناظره توانسته باشد حاخام یهودی را از پاسخ‌گویی به اتهامات عاجز کرده و او را محکوم نماید. این واقعه نشان‌دهنده تأثیر و اهمیت مناظرات دینی در تاریخ روابط یهود و مسیحیت است و چگونگی استفاده از این مناظرات به عنوان ابزاری برای پیشبرد اهداف سیاسی و دینی را به خوبی نشان می‌دهد.

مناظره بارسلونا

مناظره بارسلونا، که در سال ۱۲۶۳ میلادی برگزار شد، یکی از مهم‌ترین و بحث‌برانگیزترین رویدادهای مذهبی قرون وسطی به شمار می‌رود. در این مناظره، موسی بن نحمان (Moses ben Nahman)، که بیشتر با نام نحمانیدس (Nachmanides) یا با نام عبری "רמב"ם" (رامبان) شناخته می‌شود، به نمایندگی از یهودیت در برابر فرای پائولو کریستینی یا فرای پل (Friar Paul Christiani) شرکت کرد.

^۲ Jacobs, Bacher & Broydé, n.d., "Moses ben Nahman"; Gottheil & Kohler, n.d., "Disputations", Jewish Encyclopedia.

فرای پل یک یهودی بود که به مسیحیت گرویده بود و به‌عنوان نماینده کلیسا در این مناظره ظاهر شد. این مناظره به دستور پادشاه جیمز اول آراگون برگزار شد و به بررسی چندین محور اصلی میان عقاید یهودیت و مسیحیت پرداخت. نحمانی‌دس یکی از بزرگترین اندیشمندان و رهبران یهودی در قرون وسطی بود. او در سال ۱۱۹۴ میلادی در شهر خیرونا (Girona) در کاتالونیای اسپانیا به دنیا آمد و در سال ۱۲۷۰ میلادی در اورشلیم درگذشت. به گفته برخی نویسندگان از جمله چاییم خنوخ در کتاب «رامبان، فیلسوف و کابالیست» (۱۹۹۸)، نحمانی‌دس نه تنها یک عالم دینی برجسته و تفسیری با نفوذ بود، بلکه در زمینه فلسفه، عرفان (کابالا) و پزشکی نیز تبحر داشت (Henoch, 1998). او به عنوان مفسر تورات شناخته می‌شود و تفسیرهای او همچنان در جوامع یهودی به عنوان منابع معتبر مورد استفاده قرار می‌گیرند. وی در زمینه فلسفه و عرفان یهودی (کابالا) تأثیرات عمیقی گذاشت. همچنین او یکی از چهره‌های برجسته‌ای است که در مناظرات مذهبی میان یهودیان و مسیحیان در قرون وسطی شرکت کرد.

در دوره‌ای که نحمانی‌دس زندگی می‌کرد، اسپانیا تحت حاکمیت مسیحیان بود و این دوران به عنوان یکی از دوره‌های بحرانی در تاریخ یهودیان اسپانیا شناخته می‌شود.

هدف اصلی مناظره بارسلونا، که توسط مقامات مسیحی و به خصوص توسط کلیسا ترتیب داده شده بود، اثبات برتری آموزه‌های مسیحی و تشویق یهودیان به گرویدن به مسیحیت بود.

محورهای اصلی مناظره بارسلونا پیرامون مسیح بودن عیسی و نقش او در نجات بشر بود.

در این مناظره در ابتدا، فرای پل تلاش کرد با استناد به متون مقدس یهودی و تفسیرهای تلمودی، نشان دهد که عیسی همان مسیح (ماشیح موعود یهودیان) (Mashiach) (به عبری: מָשִׁיחַ) است. او به معجزات عیسی، مانند شفا دادن بیماران و زنده کردن مردگان، اشاره کرد و مدعی شد که این معجزات نشانه‌های واضحی از ماشیح بودن عیسی هستند. همچنین، او از کتاب دانیال و پیش‌بینی‌های پیامبران یهودی، از جمله اشعیا، استفاده کرد تا ثابت کند که عیسی همان بنده رنج‌دیده‌ای است که برای نجات بشریت آمده و رنج برده است.

اما نحمانی‌دس به این استدلال‌ها پاسخ داد و تأکید کرد که معجزات به تنهایی نمی‌توانند مسیح (ماشیح) بودن عیسی را اثبات کنند. او اشاره کرد که یهودیان منتظر مسیحی هستند که صلح و عدالت جهانی را به ارمغان بیاورد، و از آنجایی که این نشانه‌ها هنوز تحقق نیافته‌اند، عیسی نمی‌تواند ماشیح موعود باشد. به باور نحمانی‌دس، بنده رنج‌دیده‌ای که در کتاب اشعیا ذکر شده است، نمادی از قوم یهود است که در طول تاریخ به دلیل وفاداری به خداوند رنج‌های بسیاری را تحمل کرده‌اند، نه شخص عیسی. بنابراین، از نظر نحمانی‌دس، عیسی نمی‌تواند ماشیح باشد زیرا نشانه‌های ماشیح، مانند صلح و عدالت جهانی، در زمان او محقق نشده‌اند و تفسیر مسیحیان از متون یهودی اشتباه است.

محور دیگری که در این مناظره مورد بحث قرار گرفت، تفاوت میان شریعت یهودی و محبت و بخشش بود. فرای پل ادعا کرد که عیسی مردم را از قیود سخت‌گیرانه شریعت آزاد کرده و آنان را به سوی عشق و بخشش بی‌پایان هدایت کرده است. او معتقد بود که مردم برای نزدیکی به خدا نیازی به رعایت دقیق قوانین شریعت ندارند. اما نحمانی‌دس با این نظر مخالف بود و تأکید کرد که شریعت الهی نه تنها محدودیتی ایجاد نمی‌کند، بلکه راهی برای هدایت مردم به سوی خداوند است. او بیان کرد که محبت و بخشش بخشی از شریعت یهودیت است، اما این اصول باید در چارچوب قوانین الهی اجرا شوند.

در بخش دیگری از مناظره، فرای پل سعی کرد با استفاده از تلمود و تفاسیر مسیحی از متون یهودی، ثابت کند که عیسی همان ماشیح موعود است. او به تفاسیر تلمودی و پیش‌بینی‌های پیامبران اشاره کرد، اما نحمانی‌دس به‌طور قاطعانه این تفسیرها را نادرست دانست. او بیان کرد که متون یهودی به وضوح نشان می‌دهند که ماشیح هنوز نیامده است و تفسیرهای مسیحی از این متون را بر اساس پیش‌فرض‌های نادرست دانست.

بحث دیگری که در این مناظره مطرح شد، قربانی شدن عیسی و مفهوم رستگاری بود. فرای پل ادعا کرد که قربانی شدن عیسی بر روی صلیب برای بخشش گناهان بشریت بوده و باید به‌عنوان نشانه‌ای از مسیح بودن او در نظر گرفته شود. او معتقد بود که عیسی با رنج خود گناهان انسان‌ها را به دوش کشید و نجات را برای آنان فراهم کرد. نحمانی‌دس این استدلال را رد کرد و تأکید

کرد که در یهودیت، بخشش گناهان از طریق توبه و عمل صالح به دست می‌آید، نه از طریق قربانی شدن یک فرد. او تصریح کرد که هر فرد مسئول اعمال خود است و نمی‌تواند از رنج دیگران برای بخشش گناهان خود استفاده کند. یکی دیگر از محورهای مهم این مناظره، بحث درباره بازگشت دوم مسیح بود. فرای پل بر این باور بود که عیسی در آینده دوباره بازخواهد گشت تا پادشاهی خداوند را برقرار کند و عدالت و صلح جهانی را به ارمغان بیاورد. او این مفهوم را دلیلی برای پذیرش عیسی به عنوان مسیح مطرح کرد و مدعی شد که نشانه‌های کامل مسیح بودن عیسی در بازگشت دوم او تحقق خواهند یافت. اما نحمانی‌دس این ایده را رد کرد و گفت که در یهودیت، مسیح (ماشیح) تنها یک بار می‌آید و در همان زمان تمام وعده‌های الهی را محقق می‌سازد.

در طول مناظره، فرای پل یهودیان را متهم به تحریف متون مقدس خود کرد و مدعی شد که یهودیان برای انکار مسیح بودن عیسی، تفاسیر خود را تغییر داده‌اند. نحمانی‌دس به این اتهامات پاسخ داد و تأکید کرد که یهودیان متون مقدس خود را به طور دقیق حفظ کرده‌اند و این تفاسیر بر اساس روش‌های معتبر یهودی است. او استدلال کرد که تفسیرهای مسیحیان از متون یهودی نادرست است و بر پیش‌فرض‌های مسیحی استوار است.

در نهایت، فرای پل رفتارهای اخلاقی یهودیان را نقد کرد و مدعی شد که بسیاری از یهودیان از قوانین دینی خود پیروی نمی‌کنند و این انحراف را دلیلی برای پذیرش مسیحیت دانست. نحمانی‌دس این نقدها را رد کرد و تأکید کرد که ضعف‌های اخلاقی برخی افراد نمی‌تواند به عنوان دلیلی برای رد شریعت یهودی مطرح شود. او توضیح داد که یهودیان همچنان به شریعت الهی پایبند هستند و مشکلات اخلاقی برخی افراد نمی‌تواند باعث پذیرش مسیحیت باشد.

به طور کلی، این مناظره به بررسی اختلافات اساسی میان یهودیت و مسیحیت پرداخته و استدلال‌های دو طرف را در زمینه‌های مختلف الهیاتی و اخلاقی مطرح کرده است (Maccoby, 1993, pp. 102-147).

گزارش‌های یهودی - برای نمونه دائرة المعارف یهودی - نحمانی‌دس را به عنوان فردی با تسلط کامل بر متون یهودی و بهره‌مند از استدلال‌های قوی معرفی کرده که توانسته است به طور مؤثر در برابر انتقادات کریستینی از باورهای یهودی دفاع کند؛ با این حال، نتیجه این مناظرات از پیش به نفع مسیحیت تعیین شده بود، و نحمانی‌دس، برغم دفاعیات قوی خود، ناچار به ترک اسپانیا شد^۳.

یهودیان این واقعه و سایر مناظرات میان یهودیان و مسیحیان را به عنوان نمادی از تنش‌های دینی و فرهنگی بین جوامع یهودی و مسیحی در قرون وسطی تفسیر می‌کنند. این مناظرات اغلب به طور اغراق آمیزی به عنوان شاهدهی بر برتری استدلال‌های یهودیان بازگو می‌شود، به این معنا که یهودیان همواره استدلال‌های قوی و منطقی ارائه می‌دادند، اما به دلیل نتایج از پیش تعیین شده و گرایش‌های جانبدارانه به نفع مسیحیت، در نهایت محکوم می‌شدند و حتی به اخراج و تبعید نیز محکوم می‌گردیدند. این رویکرد در روایت این مناظرات، تصویری از تلاش‌های فکری و منطقی یهودیان ارائه می‌دهد که در مقابل نظام‌های قدرت مسیحی آن زمان ناکام می‌ماندند (Maccoby, 1993, p. 150).

پس از مناظره بارسلونا، رامبان (موسی بن نحمان) مجبور به تبعید به اورشلیم شد. او پس از تبعید، به بازسازی جامعه یهودیان در اورشلیم پرداخت و یک کنیسه معروف به نام کنیسه رامبان تأسیس کرد که به یکی از مهم‌ترین مراکز دینی و اجتماعی یهودیان در اورشلیم تبدیل شد. در آن زمان، اورشلیم تحت کنترل ممالیک بود که مسلمانان بر منطقه حاکم بودند. ممالیک در ابتدا برخورد چندان خصمانه‌ای با یهودیان نداشتند و به رامبان اجازه دادند تا جامعه یهودیان را بازسازی کند (Jacobs, Bacher & Broydé, n.d., "Moses ben Nahman", Jewish Encyclopedia).

پس از تبعید به اورشلیم، رامبان تلاش کرد جامعه یهودی کوچکی که در آنجا باقی مانده بود را بازسازی کند. او نقش مهمی در احیای زندگی یهودی در اورشلیم داشت، از جمله تأسیس کنیسه‌ای که به نام او شناخته می‌شود. این کنیسه یکی از قدیمی‌ترین کنیسه‌های فعال در اورشلیم است. رامبان در سال ۱۲۷۰ در اورشلیم درگذشت. تلاش‌های او برای بازسازی جامعه یهودی در

^۳ Jacobs, Bacher & Broydé, n.d., "Moses ben Nahman"; Gottheil & Kohler, n.d., "Disputations", Jewish Encyclopedia.

اورشلیم اثری پایدار بر تاریخ یهودیت گذاشت. رامبان (موسی بن نحمان) در اورشلیم جایگاه بسیار مهمی در میان یهودیان دارد و به عنوان یکی از بزرگترین علمای یهود شناخته می‌شود. کنیسه‌ای که او تأسیس کرد، همچنان در اورشلیم فعال است و به نام «کنیسه رامبان» (Ramban Synagogue) شناخته می‌شود. این کنیسه به عنوان یکی از مراکز مهم مذهبی و تاریخی یهودیان محسوب می‌شود. پس از سال ۱۹۴۸ میلادی در بخش غربی اورشلیم، کنیسه دوم رامبان نیز ساخته شد. این کنیسه با کنیسه اصلی و تاریخی رامبان که در بخش قدیمی اورشلیم قرار دارد، متفاوت است (Ibid).

گفتنی است برخی ایده‌ها و دیدگاه‌های موسی بن نحمان مورد پذیرش یهودیان مدرن دوره‌های بعد نبوده است از جمله عقاید عرفانی و مواضع او در مورد مسائل مانند پزشکی، جادو، طالع بینی، پیشگویی، زندگی پس از مرگ، سرزمین اسرائیل، زنان، فرشتگان، جهنم، شیاطین و حتی خدا که دیدگاه‌های هنجاری اکثر یهودیان مدرن نیستند. برای نمونه درازین در کتاب «رامبان: متفکری متفاوت» (۲۰۱۸م)، توضیح می‌دهد که دیدگاه‌های رامبان درباره مسائل متافیزیکی و تلمودی، گاهی با اندیشه‌های عقل‌گرایانه یهودیان مدرن همخوانی ندارد. او همچنین به مواردی از سوءبرداشت‌های رامبان از تفاسیر دیگران، مانند تفسیر اونکلوس (ترجمه آرامی تورات)، پرداخته و بیان می‌کند که این تفاسیر در برخی موارد منجر به نتیجه‌گیری‌های پیچیده و دشوار برای اندیشه یهودیت شده است (Drazin, 2018).

با وجود تفاوت اندیشه‌های رامبان با یهودیان دوره‌های بعد، شگفت‌آور است که امروزه از او به عنوان اندیشمندی برجسته یهودی در قرون وسطی با استدلال‌های محکم در دفاع از یهودیان یاد می‌شود؛ در حالی که احتمالاً این تصویر بعدها ساخته شده و او در دوره قرون وسطی چنین جایگاهی نداشته است.

نوع گزارش مناظرات، در خدمت اهداف خاص یهود

تعداد دقیق مناظرات بین یهودیان و غیر یهودیان در قرون وسطی به صورت دقیق ثبت نشده است، زیرا این مناظرات در مکان‌ها و زمان‌های مختلفی برگزار شده‌اند و به دلیل شرایط تاریخی و جغرافیایی متفاوت، برخی از آنها به صورت رسمی ثبت نشده‌اند. با این حال، چندین مناظره معروف مانند مناظرات پاریس (۱۲۴۰م)، بارسلونا (۱۲۶۳م)، و تورتوسا (۱۴۱۳-۱۴۱۴م) وجود دارد که به طور گسترده‌ای مستند شده‌اند.

از میان مناظرات یهودیان با غیر یهودیان در قرون وسطی، مناظره بارسلونا در سال ۱۲۶۳ میلادی معروف‌ترین است. این مناظره به دلیل تأثیرات گسترده‌اش بر روابط یهودیان و مسیحیان و همچنین به دلیل اینکه رامبان پس از مناظره مجبور به تبعید شد، بسیار برجسته است.

گزارش‌های موجود از این مناظره، شامل گزارش‌های خود رامبان از این مناظره است که به زبان عبری نوشته شده بود و بعدها توسط چارلز بی. چاول (Charles B. Chavel) به انگلیسی ترجمه شد (Nahmanides, 2017, Trans. Chavel; (Maccoby, 1993, pp. 102-147

در بررسی و تحلیل متن عبری مناظره بارسلونا، یکی از مباحث کلیدی بررسی ماهیت این متن به عنوان یک گزارش تاریخی است. سؤال اساسی این است که آیا این متن، بازتابی دقیق از رویدادهای تاریخی است یا اینکه عمدتاً به عنوان یک اثر ادبی با اهداف جدلی و تبلیغی تدوین شده است؟ به نظر می‌رسد که این متن تنها بازگوکننده وقایع تاریخی نیست؛ بلکه دارای لایه‌های ادبی و تخیلی نیز می‌باشد که در راستای مقاصد خاصی مانند دفاع از یهود و تقویت پیام‌های اعتقادی یهودیت تدوین شده است.

در یک پژوهشی که به مناسبت ۸۵۰مین سالگرد مناظره بارسلونا ارائه شد، با بررسی و تحلیل دقیق متن عبری مناظره، از جمله بررسی ویژگی‌های زبانی، ساختاری و محتوایی و نیز تحلیل شواهد متنی و نسخه‌های خطی موجود، نتایج مهمی به دست آمده است. این بررسی‌ها نشان می‌دهند که نسخه‌های خطی متعددی از متن عبری این مناظره از اواخر قرن سیزدهم تا اواخر قرن چهاردهم میلادی وجود داشته است (Bianchi, 2013). اشاره به نسخه‌های خطی متعدد از مناظره بارسلونا احتمالاً به این معناست که در طول زمان، تغییرات و بازنویسی‌هایی در این متن صورت گرفته است و به دلیل اضافه شدن عناصر ادبی و جدلی، متن موجود بیشتر به یک اثر ادبی-تبلیغی تبدیل شده است تا یک گزارش تاریخی عینی.

بر این اساس، مناظره بارسلونا تنها یک بازنمایی عینی تاریخی از بحث‌ها نیست، بلکه یک اثر ادبی-جدلی است که در آن حقایق تاریخی و عناصر خیالی در هم تنیده شده‌اند تا اثری تأثیرگذارتر و معنادارتر ارائه شود. این شیوه‌ی نگارش نشان می‌دهد که متن بیشتر به‌عنوان یک ژانر ادبی با پیام‌های قوی‌تر عمل کرده تا یک گزارش تاریخی صرف. خلق یک اثر ادبی به این مفهوم که این مناظره با تکنیک‌های ادبی ساخته شده است برای این که کیفیت روایی آن را افزایش دهد و آن را نه تنها به یک سند تاریخی، بلکه به یک قطعه ادبی جذاب تبدیل کند که در بین مخاطبانش طنین انداز شود. همچنین متن با آمیختن رویدادهای تاریخی با بازسازی تخیلی، به حافظه فرهنگی جامعه یهودی کمک می‌کند و به نگرانی‌ها و آرزوهای جمعی در مورد انتظارات مسیحایی و هویت یهودی می‌پردازد (Ibid).

بررسی دقیق متن این مناظره نشان می‌دهد که درباره وضعیت آن به عنوان یک سند صرفاً تاریخی باید تردید کرد و در عوض باید به آن به عنوان یک اثر ظریف اغراق‌آمیز نگاه کرد که هم واقعیت‌های بحث و هم مقاصد ادبی و کلامی نویسنده را منعکس می‌کند. این دوگانگی به متن اجازه می‌دهد تا در سطوح چندگانه عمل کند، و هم به عنوان یک روایت تاریخی و هم به عنوان قطعه‌ای از ادبیات جدلی با هدف دفاع و بیان اندیشه یهودی عمل کند که واقعیت رویدادها را برای خدمت به اهداف خاصی تحریف می‌کند (Ibid).

در واقع، متن این مناظره، استدلال‌ها و پیروزی‌های یهودیان را به گونه‌ای برجسته می‌کند که جامعه یهودی را مطمئن و تقویت می‌کند و سعی دارد هرگونه ضعف یا چالشی را که در جریان بحث واقعی با آن مواجه می‌شود کم اهمیت جلوه دهد و نحمانی‌دس را به عنوان یک شخصیت قهرمان در دفاع از یهودیت در برابر انتقادات مسیحی معرفی کند. به عبارتی، این روایت ممکن است منعکس کننده نگرانی‌ها و امیدهای جامعه یهودی در آن زمان باشد و به تصویری منتهی شود که با آرزوهای آنها به جای پابندی دقیق به دقت تاریخی مطابقت دارد.

در نهایت، می‌توان این گونه استدلال کرد که نوع روایت این مناظرات از سوی جامعه یهود، تنها به دنبال ثبت دقیق وقایع تاریخی نیست؛ بلکه به گونه‌ای بازتاب‌دهنده نگرانی‌ها و امیدهای جامعه یهودی زمان خود است؛ تصویری که بیشتر با آرمان‌ها و تمایلات آنها همخوانی دارد تا با واقعیت تاریخی دقیق.

نتیجه‌گیری

در مطالعه مناظرات دینی میان یهودیان و مسیحیان در قرون وسطی، می‌توان به عمق تأثیرات متقابل دینی و اجتماعی این دوره پی برد. این مناظرات، که در بسیاری از مواقع تحت نظارت و هدایت کلیسا برگزار می‌شدند، بخشی از تلاش‌های سازمان‌یافته مسیحیت برای تثبیت برتری خود و کاهش نفوذ یهودیان در سرزمین‌های مسیحی بودند. کلیسا از این مناظرات به عنوان ابزاری استفاده می‌کرد تا از طریق آن‌ها به تقویت قدرت خود و حفظ وحدت دینی در برابر آنچه تهدیدهای خارجی می‌پنداشت، بپردازد. این مناظرات نه تنها به حوزه‌های دینی محدود نمی‌شدند، بلکه ابزارهایی سیاسی و اجتماعی نیز محسوب می‌شدند که به کلیسا و حاکمان مسیحی اجازه می‌دادند تا از طریق آن‌ها به کنترل و مدیریت جامعه بپردازند.

یکی از دلایل و اهداف مهم برگزاری این مناظرات، اتهامات و جرایمی بود که درباره یهودیان مطرح بود. این اتهامات شامل قتل‌های آیینی، تهدید به امنیت اجتماعی و نقض اصول اخلاقی مسیحیت، رباخواری، بی احترامی به مسیح و مقدسات مسیحیت، جادوگری، توطئه بر ضد نظام سیاسی و اجتماعی بودند.

یهودیان به دلیل اعمال و رفتارهایشان که مغایر با اصول و ارزش‌های مسیحی بود، در مناظرات در موضع ضعف قرار داشتند. کلیسا با استفاده از این مناظرات، تصویر منفی از یهودیان را در اذهان عمومی تقویت می‌کرد و بدین ترتیب، زمینه‌ساز اعمال محدودیت‌ها و فشارهای بیشتر بر این اقلیت دینی می‌شد.

در فضای متشنج این دوره، مناظرات دینی به بستری برای نمایش قدرت و نفوذ کلیسا تبدیل شدند. این مناظرات، علاوه بر تأکید بر برتری دینی مسیحیت، ابزاری برای توجیه و تقویت سیاست‌های ضدیهودی کلیسا و حاکمان مسیحی نیز بودند. از طریق این مناظرات، کلیسا می‌توانست حمایت عمومی را جلب کند و مشروعیت بیشتری برای اعمال فشار بر یهودیان کسب نماید. در نتیجه،

یهودیان نه تنها در فضای دینی، بلکه در عرصه‌های سیاسی و اجتماعی نیز تحت فشار قرار می‌گرفتند. این فشارها شامل دادگاه‌های تفتیش عقاید، شکنجه، و در بسیاری موارد، اخراج از سرزمین‌های مسیحی بود. هرچند که این مناظرات اغلب به نفع کلیسا و حاکمان مسیحی تمام می‌شدند، اما فرصت‌هایی نیز برای رشد و تبادل اندیشه‌های دینی و فلسفی فراهم می‌کردند. از این منظر، مناظرات دینی نقشی دوگانه ایفا می‌کردند: هم ابزار سرکوب و هم بستر گفتمان. در نهایت، بررسی مناظرات دینی میان یهودیان و مسیحیان در قرون وسطی، به ما این امکان را می‌دهد که نه تنها روابط پیچیده و متقابل دینی و اجتماعی آن دوران را درک کنیم، بلکه چگونگی استفاده از ابزارهای دینی برای تحقق اهداف سیاسی و اجتماعی را نیز بشناسیم.

در عین حال، باید به این نکته نیز توجه داشت که بررسی تاریخی متن این مناظرات با چالش‌هایی جدی مواجه است، چرا که شواهد نشان می‌دهند متن‌های مربوط به این مناظرات از جمله مناظره بارسلونا، در طول زمان دستخوش تغییرات و دستکاری‌هایی شده‌اند. این تحریفات، بازتاب دقیق و قابل اعتمادی از واقعیت‌های تاریخی ارائه نمی‌دهند. به‌ویژه نسخه‌های خطی متعدد از این مناظره، که به وضوح ترکیبی از واقعیت‌های تاریخی و عناصر ادبی-جدلی هستند، بیشتر در خدمت اهداف تبلیغی و کلامی قرار گرفته‌اند. این تنوع و تغییرات در متن‌ها باعث می‌شود که مناظرات میان یهودیان و مسیحیان در قرون وسطی، به جای یک گزارش عینی، به عنوان یک اثر ادبی با لایه‌های جدلی و مقاصد خاص در خدمت اهداف یهود تعبیر شود، و در نتیجه، نمی‌توان آن را به عنوان روایتی کاملاً وفادار به حقیقت تاریخی پذیرفت.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

نویسنده اصول اخلاقی را در انجام و انتشار این پژوهش علمی رعایت نموده است و این موضوع مورد تأیید اوست.

مشارکت نویسندگان

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسنده، این مقاله تعارض منافع ندارد.

حامی مالی

از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه قرآن و حدیث به‌خاطر حمایت معنوی تشکر و قدردانی می‌شود.

سپاس‌گزاری

نویسنده از تمامی مشارکت‌کنندگان در این پژوهش سپاس‌گزاری می‌کند.

References

- Barzilay, T. (2022). *Poisoned wells: Accusations, persecution, and minorities in medieval Europe, 1321-1422*. University of Pennsylvania Press.
- Berenbaum, M. (n.d.). Anti-Semitism in medieval Europe. In *Encyclopedia Britannica*. Retrieved from <https://www.britannica.com/topic/anti-Semitism/Anti-Semitism-in-medieval-Europe>
- Bianchi, F. (2013). *The Hebrew text of the Disputation of Barcelona*. Paper presented at the Colloquium held at the Museu d'Historia de Barcelona on the occasion of the 850th anniversary of the Disputation of Barcelona, June 20, 2013. Retrieved from [Academia.edu](https://www.academia.edu): <https://www.academia.edu>
- Bowd, S., & Cullington, J. D. (Eds.). (2012). *"On Everyone's Lips": Humanists, Jews, and the Tale of Simon of Trent* (Vol. 418). ACMRS Press.
- Chazan, R. (2007). *The Jews of Medieval Western Christendom, 1000-1500*. Cambridge University Press.
- Climenhaga, L. (2012). Imagining the Witch: A Comparison between Fifteenth-Century Witches within Medieval Christian Thought and the Persecution of Jews and Heretics in the Middle Ages. *Constellations*, 3(2). <https://doi.org/10.29173/cons17200>
- Davis, R. H. C. (2005). *A history of medieval Europe: From Constantine to Saint Louis* (3rd ed.). Routledge.
- Desecration of the Host. (n.d.). *Jewish Encyclopedia*. Retrieved from <https://www.jewishencyclopedia.com>
- Desecration of Host. (n.d.). *Jewish Virtual Library*. Retrieved from <https://www.jewishvirtuallibrary.org/host-desecration-of>
- Drazin, I. (2018). *Nachmanides: An unusual thinker*. Gefen Publishing House.
- Fried, J. (2017). *The Middle Ages* (P. Lewis, Trans.). Belknap Press: An Imprint of Harvard University Press.
- Gottheil, R., & Kohler, K. (n.d.). Disputations. In *Jewish Encyclopedia*. Retrieved from <https://jewishencyclopedia.com/articles/5226-disputations#anchor3>
- Henoch, C. (1998). *Ramban: Philosopher and Kabbalist: On the basis of his exegesis to the Mitzvoth*. Jason Aronson, Inc.
- Hsia, R. P. C. (1996). *Trent 1475: Stories of a Ritual Murder Trial*. Yale University Press.
- Jacobs, J., Bacher, W., & Broydé, I. (n.d.). Moses ben Nahman Gerondi (RaMBaÑ; known also as Nahmanides and Bonastruc da Porta). In *Jewish Encyclopedia*. Retrieved from <https://jewishencyclopedia.com/articles/11284-nahmanides-moses>
- Luther, M. (1948). *On the Jews and Their Lies*. Christian Nationalist Crusade.
- Maccoby, H. (1993). *Judaism on Trial: Jewish-Christian Disputations in the Middle Ages*. The Littman Library of Jewish Civilization.
- Morlet, S. (Ed.). (2020). *Jewish-Christian disputations in antiquity and the Middle Ages: Fictions and realities*. Peeters Pub & Booksellers.
- Morris, B., & Kedar, B. Z. (2023). 'Cast thy bread': Israeli biological warfare during the 1948 War. *Middle Eastern Studies*, 59(5), 752–776. <https://doi.org/10.1080/00263206.2022.2122448>
- Nahmanides. (2017). *The Disputation at Barcelona: Ramban* (C. B. Chavel, Trans.). BN Publishing. <https://www.bnpublishing.com>
- Paris, M. (n.d.). Image of the Wandering Jew. In *Chronica Majora, Part II*, MS Corpus Christi College Cambridge 16, fol. 74v. Reprinted with permission from the Master and Fellows of Corpus Christi College, Cambridge.
- Shoham-Steiner, E. (2020). *Jews and Crime in Medieval Europe*. Wayne State University Press.

- Soyer, F. (2019). Chapter 2: "The Dehumanization and Demonization of the Medieval Jews". In *Medieval Antisemitism?* (pp. 45–66). Arc Humanities Press.
- Trachtenberg, J. (2002). *The devil and the Jews: The medieval conception of the Jew and its relation to modern anti-Semitism* (M. Saperstein, Foreword). Jewish Publication Society.

